

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФАКУЛТЕТ ПО СЛАВЯНСКИ ФИЛОЛОГИИ
ПОСОЛСТВО НА РЕПУБЛИКА ПОЛША
ПОЛСКИ ИНСТИТУТ

ПОЛША И НИЕ

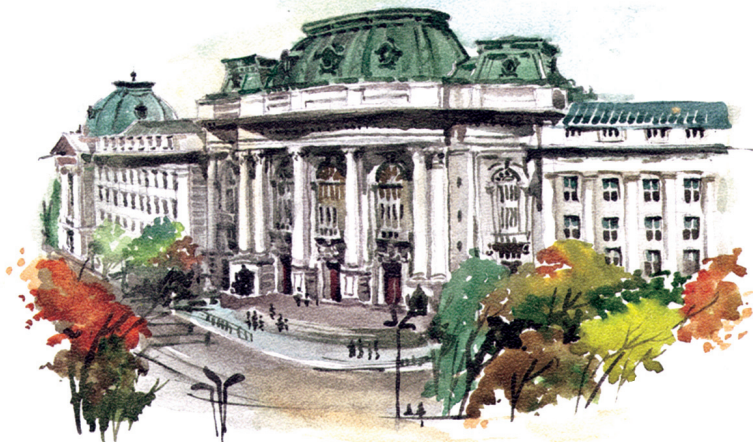
Юбилейна конференция,
посветена на:

65-ата годишнина от откриването на
Полския институт в София,

60-ата годишнина на полонистиката в
Софийския университет и

25-ата годишнина от
първите свободни следвоенни избори в Полша

ПРОГРАМА

София 04.06.2014 г.

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Нова конферентна зала, начало 10.00 ч.

**Встъпителни думи на проф. д-р Панайот Карагъзов,
Декан на Факултета по славянски филологии на СУ**

**Приветствие на Н. Пр. д-р Лешек Хенсел,
Посланик на Република Полша**

**Приветствие на г-жа Агнешка Кошчушко,
Директор на Полския институт в София**

Сградата на посолството на Република Полша в София

ПЪРВО ЗАСЕДАНИЕ 10.15–12.00

Водещ: проф. Магда Панова

Prof. Grzegorz Wołk, Wydział Badań Naukowych Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej, Warszawa

*Wybory czerwcowe 1989 roku w Polsce. Przyczyny-przebieg-
konsekwencje*

Резюме: Wybory, które odbyły się w czerwcu 1989 r. były pierwszymi po II wojnie światowej wolnymi wyborami w Polsce, chociaż wybierano w nich jedynie 35% składu sejmu i 100% -reaktywowanego- senatu. Zakończyły się wielkim sukcesem tworzonych przez Lecha Wałęsę Komitetów Obywatelskich i przyspieszyły rozpad komunistycznej dyktatury. Jak do nich doszło? Kto podejmował decyzje dotyczące ich przebiegu? Dlaczego zakończyły się klęską komunistów? W jaki sposób wpłynęły na dalszy bieg wypadków?

Проф. д-р Искра Баева, Исторически факултет, СУ

Българската реакция на победата на НП “Солидарност” в парламентарните избори на 4 юни 1989 г.

Резюме: Легализирането на Независимия профсъюз „Солидарност”, идеята за Кръгла маса между управляващата ПОРП и опозицията в лицето на „Солидарност” се следи внимателно от ръководството на управляващата в България БКП. Но действителна тревога предизвикват резултатите от първите полусвободни избори в Източни блок – договорени и проведени в Полша на 14–8 юни 1989 г. В ръководството на БКП се обсъждат причините за поражението на ПОРП и последствията от това поражение за Полша и за другите страни от Източния блок. Върху архивните документи от онзи период ще проследят в доклада тези реакции, анализи и прогнози.

Доц. д-р Николай Папучиев, Факултет по славянски филологии, СУ

Фолклорът като културно наследство. Механизми на конструиране

Резюме: Докладът е фокусиран върху процесите по приписването на стойности на фолклора на национално културно наследство. Вниманието е насочено върху методологическия инструментариум, мотивиран от литературоведския подход, който се използва при проучването на фолклора. В центъра на анализа е изданието на полски език “O bułgarskiej literaturze, folklorze i związkach z Polską” (1977), чийто автор е Петър Динеков.

Проф. дфн Правда Спасова, ИИОЗ, БАН

Любовта като декадентски лозунг – опит за феминистки анализ на мотиви в творчеството на Ст. Шибишевски и Г. Райчев

Резюме: Сравнителен анализ между двамата автори, фокусиран върху спецификата на понятието за “любов”. Разискват се конвенциите на така разбраната любов за образа на “жената” в творчеството на Станислав Шибишевски и разкази от неговия български последовател Георги Райчев.

Проф. дфн Яни Милчаков, Университет по библиотекознание и информационни технологии

Боян Пенев и съвременната му полска литературна наука

Резюме: Ролята на Зигмунт Лепмицки като един от теоретичните вдъхновители на Боян Пенев е изтъквана често. Анализът на неговата рецепция на биографизма като ключова интерпретаторска категория в херменевтиката на В. Дилтай дават възможност да се осмисли по много по-различен начин и мястото на биографичните студии в трудовете на Б. Пенев, и антипозитивистичният дух на неговата есеистика, и превръщането на собствената му житейска и интелектуална биография в текст на две култури.

Проф. д-р Божидар Кунчев, Факултет по славянски филологии, СУ

Дух и свобода. Бележки за Чеслав Милош и Збигнев Херберт

Резюме: Текстът се състои от два критически фрагмента, посветени на Чеслав Милош и Збигнев Херберт. Размишленията на автора са едно докосване до същностното в творчеството и личностите на големите полски поети. То е размисъл за духа и свободата, за естетическата и нравствената мощ на словото им, изразило драмата на епохата ни, за да бъде то и акт на онова провокиращо и въздействащо познание, което отстоява с убеденост идеята за човека като достойнство и свобода.

Weronika Szwedek, Филологически факултет, ВТУ

Poetycka przyjaźń – Wisława Szymborska i Błaga Dimitrowa

Резюме: Artykuł jest próbą zestawienia twórczości Błagi Dimitrowej i Wisławy Szymborskiej, wieloletnich przyjaciółek, a także tłumaczek swoich utworów. Wzbogacony o opis poznania się poetek oraz panujące między nimi relacje pozwala ukazać podobieństwa i różnice w ich charakterach oraz dorobkach artystycznych. Poruszona została również tematyka związana ze wspólnym zamiłowaniem literatek do kotów. Całość dopełniają fragmenty pochodzące z wywiadu z Jordanem Wasilewem, wybitnym pisarzem i krytykiem literackim, a prywatnie mężem Dimitrowej.

КАФЕ ПАУЗА 12.00–13.00

ВТОРО ЗАСЕДАНИЕ 13.00–14.30

Водещ проф. Яни Милчаков

Проф. дфн Магда Карабелова, Институт по литература, БАН
Полша, Полония и ние

Резюме: За полската емиграция от 19 и 20 в. съществуват институции, които спокойно могат да бъдат наречени *сакрални*. Те не само съхраняват спомените за преживяното, но и пазят архивите за духовния, културен и политически емигрантски живот на велики поляци, извършили емблематични дела. Ако за нашата политическа и национално-духовна емиграция от 19 в. топосите преди всичко се наричат Браила и Букурещ, за поляците без съмнение това са Париж и Лондон. Съществува известно разпределение на историческите роли, но всички знаят за хотел „Ламбер” в Париж и задграничното правителство на княз Понятовски от времето на Великата романтическа емиграция, белязано със златната табелка на вратите на Колеж дьо Франс: „Тук четете лекции великият полски поет и народен бард Адам Мицкевич“.

След Втората световна война Париж приютява в *Мезон Лафит*, редакцията на сп. „Култура” и прочутото издателство Литературен институт. Начело е легендарният Йежи Гедроич с активната подкрепа на колоси като Юзеф Чапски, Густав Херлинг-Груджински, Чеслав Милош, Витолд Гомбрович и Войчех Карпински и всеки дошъл поляк, който иска да работи за каузата.

Докторант Павел Петров, Филологически факултет, ВГУ
Литературата като субверсивен опит. “Отворените писма” на Бруно Шулц и Витолд Гомбрович

Резюме: Обект на разглеждане са трите „отворени писма”, обменени между Бруно Шулц и Витолд Гомбрович по страниците на лите-

ратурния журнал студио през 1936 г. Известен още под заглавието „Спорът за лекарската съпруга от ул. Вилча”, квазиепистоларният триптих представя не само сблъсъка между две естетически програми (тази на Шулц и тази на Гомбрович), но и една особена провокация към доминиращите литературни кръгове, отправена от позициите на собствения маргинален литературно-исторически статут. От тази гледна точка, утвърждаването и защитата на личната естетическа позиция при всеки от двамата „кореспонденти“ се съчетава и с оформянето на едно общо дискурсивно поле, характеризирано от субверсивността.

Докторант Екатерина Кокинова, Факултет по славянски филологии, СУ

Гомбрович и ние, или как се изследва изкуството да дава инструкции

Резюме: Настоящият доклад се стреми да определи и типологизира видовете инструкции в романите „Фердидурке“ и „Порнография“ от Витолд Гомбрович. Разглеждат се белезите на „автоматична литература“ и разликите между автокоментар и инструкция. Прави се опит да се установят причините за появата на насоки за четене и целите на опита за контрол на рецепцията.

Проф. д-р Офелия Николова, Valdosta State University, GA, USA

Френската връзка в Ръкопис намерен в Сарагоса

Резюме: „Ръкопис, намерен в Сарагоса”, е плод на творческото въображение и изключителната ерудиция на граф Ян Потоцки, чиято личност е не по-малко интересна от самия роман. Наричан от мнозина “Хиляда и една нощ” на 18-ти век, ръкописът е наследник не само на близкоизточния фолклор, но и на тенденциите в литературата на Просвещението да се заимстват наративни форми и структури от устното словесно творчество. Настоящият доклад разглежда “френската връзка” в повествованието на Ян Потоцки с особен оглед на перипетиите, свързани с историята на ръкописа и неговия прием във Франция.

Доц. дфн Маргрета Григорова, Филологически факултет, ВТУ
Вислава Шимборска – фантаст в поезията

Резюме: Настоящата интерпретация открива и разглежда поредица от научно-фантастични фабули в поезията на Вислава Шимборска, които са плод на експерименталното и въображение. Сред тях са: различни видове манипулации с времето (спиране на времето, пътувания във времето), космическа разходка, създаване на вероятностни и алтернативни светове (съня, картината, локвата, нищото), опити за комуникация с други форми на живот, образа на четящата машина, лабиринтното време-пространство. В поетическата парафраза на научно-фантастичните фабули се търсят познавателни експерименти и идеи.

Доц. д-р Калина Бахнева, Факултет по славянски филологии, СУ

Обединителният мит – според Сватба на Станислав Виспянски

Резюме: Изказването разглежда невъзможното съсловено обединение на полското общество в драмата „Сватба” на Станислав Виспянски в контекста на концепцията на синтеза между основните художествени езици. Докладът чертае историята на политическите и социални съюзи, както и на обществените разединения в Полша, „пречупвайки” ги през поетиката на дрехата, костюма, театралната игра.

КАФЕ ПАУЗА 14.30–14.45

ТРЕТО ЗАСЕДАНИЕ 14.45–17.15

Водещ: доц. Калина Бахнева

Докторант Олга Генчева, Факултет по славянски филологии, СУ

Чужда и своя. Полякинята в очите на българина. Антропологични ракурси

Резюме: Докладът представя част от резултатите от няколкогодишен проект, изследващ нагласите на българина спрямо Полша и поляците. Тук ще бъде разгледан един конкретен аспект от представите ни за чуждия етнос – жената. Една от целите на текста е да внесе яснота по отношение на мястото на жената – традиционно, емоционално, интимно, в българската общност и в нейните сегменти – партньорска двойка, семейство, род, академична и работна среда, националност и идентичност. Двойката мъж-жена ще бъде разгледана като дублираща опозицията свое-чуждо, но разбиваща клишетата добро-лошо, правилно-неправилно, традиционно-ново. Заключениета на текста нямат претенции да бъдат възприемани като единствено истинни и правилни, а по-скоро да дадат нов ракурс в изследванията на тази тематика.

Докторант Радостина Петрова, Факултет по славянски филологии, СУ

Международни контакти на полските писатели през 20-те и 30-те години на 20 в.

Резюме: Докладът разглежда проблема в перспективата на еманципирането на литературата от тясно националния контекст след възстановяването на независимостта на Полша, в синхронизирането и с тенденциите на западноевропейската литература и опита на писателите да бъдат активни участници в международния лите-

ратурен диалог. Ще представя от една страна институционалните контакти (инициативите на ПЕН-клуб, участието на полски писатели в международни литературни конгреси). В същото време ще се спра и на специфичния тип общуване, който се изгражда в средите на авангарда - най-вече въз основа на преки лични контакти. Ще акцентирам върху стратегиите, насочването към определени центрове на културния живот и конкретни фигури, опитите за създаване на двуезични издания за полска литература в чужбина.

Dr Julia Mazurkiewicz-Sulkowska, Katedra Sławistyki Południowej, Uniwersytet Łódzki

Polacy na pograniczu polsko-białorusko-litewskim. Kultura i język po 1989 roku.

Резюме: Referat jest poświęcony aktualnej sytuacji Polaków na pograniczu polsko-litewsko-białoruskim na przykładzie mieszkańców wsi Kadysz, położonej w głębi Puszczy Augustowskiej, nad Kanałem Augustowskim i rzeką Czarną Hańczą (obecnie po stronie białoruskiej). Wieś znajduje się w zamkniętej dla przyjezdnych strefie przygranicznej, a podstawowym środkiem komunikacji jest tam nadal język polski. Na pytanie zadane po rosyjsku „Która jest godzina?”, mieszkańcy zazwyczaj odpowiadają „Po waszemu 17, a po naszymu 16”, rozróżniając przy tym „wasz czas” czyli miński i „nasz czas” czyli warszawski. Polszczyzna mieszkańców wsi będzie omówiona w oparciu o poezję Feliksa Mieszczańskiego. Jest to osoba, która całe swoje życie spędziła w Kadyszu, a jej polszczyzna kontynuuje cechy języka tych terenów sprzed czasu ich anektowania przez Związek Sowiecki.

Dr Magdalena Mitrewa, Факултет по славянски филологии, СУ
Bułgarskie zapożyczenia w innych językach oraz zapożyczenia z języków obcych w języku bułgarskim na tle wyzwań XXI wieku

Резюме: Jedno z najczęstszych zjawisk na styku dwóch/wielu języków jest zarówno przenikanie wyrazów i wyrażeń oraz zapożyczeń typologicznych z innych języków do danego języka, jak i przenikanie wyrazów i wyrażeń oraz zapożyczeń typologicznych z tegoż języka do

иных языков. В болгарской литературе лингвистической посвященной заимствованию заимствований из языков чужих напротив большая является число публикаций на тему заимствований из языков чужих до языка болгарского. Процесс обратный, то есть заимствование заимствований из языка болгарского до иных языков, не является исследован в степени, на каком этот вопрос заслуживает. Особенно интересующее для исследователя языка является явление одностороннего проникновения выражений и выражений (в форме заимствований) и правил типологических языка английского, этого современного *uniwersum* до языка болгарского и влияние этого явления на форму его функции коммуникативной. Стоит отметить также, что с начала 2007 г. по присоединению Болгарии до Европейского языка болгарский имеет статус языка официального и рабочего в Союзе. Является он помимо первого языком, то есть документы написанные являются *cyrylicą*.

Д-р Станка Бонова, Филологически факултет, ВТУ

Обръщения към деца и гальовни названия на децата в българския и в полския език

Резюме: Изложението представлява въвеждащ анализ на най-популярните езикови формули, използвани като обръщения към децата в българската и полската култура. Прави се съпоставка между най-често използваните (общоприети) гальовни названия на децата, в опит да се установи и обясни общото и различното в разглежданите области на българския и на полския език. Като илюстрация на анализа са използвани примери за конкретни комуникативни ситуации, предизвикващи недоумение или неразбиране, поради непознаване на установените в другата култура езикови кодове.

Проф. д-р Панайот Карагьозов, Факултет по славянски филологии, СУ

Промените на личностната идентичност в поезията на Адам Мицкевич

Резюме: От Адам и Ева до последния победител в конкурса на Евровизията, Кончита Вурст, редица хора съзнателно променят своя физически облик и/или същност. Докладът ще проследи преобра-

зената външност и променената личностна идентичност на поредичата персонажи в баладите и поемите на Адам Мицкевич.

ЗАКРИВАНЕ НА КОНФЕРЕНЦИЯТА 17.15

**КОНЦЕРТ ЗА УЧАСТНИЦИТЕ В КОНФЕРЕНЦИЯТА
В ПОСОЛСТВОТО НА РЕПУБЛИКА ПОЛША 18.00**